

Súd: Krajský súd Trenčín  
Spisová značka: 5Co/143/2016  
Identifikačné číslo súdneho spisu: 3815208514  
Dátum vydania rozhodnutia: 29. 06. 2016  
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Erika Zajacová  
ECLI: ECLI:SK:KSTN:2016:3815208514.1

## Rozhodnutie

Krajský súd v Trenčíne v právnej veci navrhovateľky Evy K., bytom I., M. cesta XX/XX, v konaní zastúpenej JUDr. Ingrid Novákovou, advokátkou, so sídlom Handlová, ČSA 12 proti odporcovi Bc. B. K., bytom I., M. cesta XX/XX, prechodne bytom J., E. M. Z. XX/XX, v konaní zastúpenému JUDr. Luciou Saktorovou, advokátkou, so sídlom Banská Bystrica, Skuteckého 6, o príspevku na rozvedenú manželku, na odvolanie odporcu proti rozsudku Okresného súdu Prievidza č.k. 10C/182/2015-69 zo dňa 12. novembra 2015, v senáte jednohlasne, takto

### rozhodol:

Odvolací súd rozsudok súdu prvého stupňa **z r u š u j e** a vec mu **v r a c i a** na ďalšie konanie.

### o d ô v o d n e n i e :

Súd prvého stupňa napadnutým rozsudkom uložil odporcovi povinnosť prispievať na primeranú výživu navrhovateľky sumou 200,- eur mesačne od 18.5.2015 do 31.8.2015 a sumou 150,- eur mesačne od 1.9.2015 vždy do 20. dňa v mesiaci vopred, do rúk navrhovateľky, zročné výživné za obdobie od 18.5.2015 do 12.11.2015 v sume 1.140,30 eur súd povolil odporcovi splácať v mesačných splátkach po 50,- eur mesačne počnúc mesiacom december 2015 spolu s bežným výživným do rúk navrhovateľky s tým, že omeškanie s plnením jednej splátky má za následok zročnosť celého plnenia a v prevyšujúcej časti návrh navrhovateľky zamietol. O náhrade trov konania rozhodol súd prvého stupňa tak, že účastníkom právo na náhradu trov konania nepriznal. Na odôvodnenie svojho rozhodnutia súd uviedol, že navrhovateľka sa podaným návrhom domáhala určenia príspevku na rozvedeného manžela v sume 250,- eur mesačne z dôvodu, že sa nachádza v hmotnej núdzi. Je nezamestnaná, evidovaná na ÚPSVaR a jej zdrojom príjmu sú dávky v hmotnej núdzi v sume 61,60 eur mesačne. Poukázala nato, že možnosti zamestnať sa jej bráni zdravotný stav, zistená chronifikovaná agorafóbia. Súd vykonal vo veci dokazovanie, z ktorého zistil, že manželstvo účastníkov bolo rozvedené rozsudkom tunajšieho súdu č.k. 10C/176/2014-11 zo dňa 15.1.2015, právoplatným dňa 7.2.2015. Dôvodom podania návrhu na rozvod manželstva odporcom boli nezhody a konflikty účastníkov z dôvodu, že navrhovateľka prestala pracovať a navštevovala reštauračné zariadenia. Nerozumeli si ani v intímnom živote. Navrhovateľke vyčítal nezáujem o domácnosť a požívanie alkoholu. Odporca za príčinu rozpadu manželstva označil najmä to, že odporkyňa sa nestarala riadne o domácnosť a v dôsledku toho, že nemala pravidelný príjem zo zamestnania finančné problémy. Dôvodom pre rozvod manželstva bola aj jeho bezdetnosť. Nepoprel, že sa dopustil manželskej nevery a v septembri 2014 nadviazal intímnu známosť s inou ženou. Navrhovateľka v rozvodovom konaní za príčinu rozpadu manželstva považovala jednak finančné problémy, ktoré za trvania manželstva mali a rovnako aj skutočnosť, že navrhovateľ v januári 2014 nadviazal známosť s inou ženou. Nepoprela, že nie tipom gazdinej, ale v domácnosti prala, varila a nenamietala, že vo vzťahu k upratovaniu nebola veľmi zodpovedná. Podľa potvrdenia PhDr. Renaty Melicherikovej zo dňa 18.3.2015 trpí navrhovateľka chronifikovanou agorafóbiou a bola jej doporučená liečba psychiatrom. V súčasnosti je pacientkou psychiatričky MUDr. Moniky Cagáňovej. Jej ochorenie je liečené medikamentózne a konzultáciami s psychiatričkou. Subjektívne obtiaže ochorenia sa prejavujú v tom, že sa bojí otvorených priestorov. Každé vychádzanie z domu je pre ňu problémom. Najväčší problém má práve vyjsť von, presúvať sa na rôzne miesta. Má strach z otvorených priestorov a z

množstva ľudí. Cestu vlakom by zvládla, cestu autobusom nie. Lieči sa od februára 2015. Počas manželstva jej odporca s chorobou pomáhal a liečbu nepotrebovala. Vo februári 2015 v nemocnici v Trenčíne na oddelení onkogynekológie absolvovala operáciu nádorového ochorenia maternice, počas ktorej jej maternica bola vybratá. Vzhľadom k tomu, že hodnota onkomarkerov u nej klesla, nemala navrhnutú chemoterapiu, prípadne inú liečbu. Od februára 2015 doposiaľ žije navrhovateľka u rodičov, ktorým na bývanie neprispieva, pretože nemá finančné prostriedky. Od apríla 2015 poberá dávky v hmotnej núdzi v sume 61,60 eur mesačne. Na základe dohody o aktívnej činnosti zo dňa 31.8.2015 vykonáva aktívnu činnosť v rozsahu 20 hodín týždenne v neziskovej organizácii JAZMIN Handlová. Zamestnanie sa snaží hľadať aj sama, o čom do spisu založila potvrdenia zamestnávateľov. Na ÚPSVaR Prievidza je evidovaná ako nezamestnaná od 23.3.2010 doposiaľ. Z hľadiska zdravotného stavu by jej vyhovovala rovnaká práca, akú vykonáva v súčasnosti počas aktívnych prác, prípadne práca v chránenej dielni. O priznanie invalidného dôchodku nepožiadala, pretože má záujem zamestnať sa. Invalidizáciu považuje za poslednú možnosť. Nedisponuje žiadnym rozhodnutím o miere poklesu pracovného potenciálu. Od roku 1998 do roku 2005 pracovala ako učiteľka na ZŠ v Handlovej. Následne, po dobu 2 rokov bola nezamestnaná, evidovaná na ÚPSVaR ako nezamestnaná, o čom do spisu potvrdenie ÚPSVaR Prievidza zo dňa 21.9.2015. Od 1.10.2007 do 22.3.2010 opatrovala starú matku a poberala opatrovateľských príspevkov. Navrhovateľka je absolventkou Gymnázia v Prievidzi. Má ukončených 8 semestrov štúdia na Pedagogickej fakulte v Bratislave, odbor nemecký jazyk a pedagogika. V ďalšiu štúdiu nepokračovala z dôvodu, že sa u nej začala prejavovať agorafóbia. Jej mesačné výdavky predstavujú náklady na stravu v sume 150,- eur, doplatky za lieky v sume 5,- eur mesačne a telefónne poplatky v sume 12,- eur jedenkrát za dva mesiace, ktoré uhrádza jej matka formou dobíjania kreditu. Oficiálne nemčinu nemôže učiť, pretože nemá ukončené zodpovedajúce vzdelanie. Prácu s cudzím jazykom by som mohla reálne vykonávať s prihliadnutím na svoj zdravotný stav len cez internet, kde sú vysoké vstupné poplatky, na ktoré nemá finančné prostriedky. Nemá finančné prostriedky ani na zverejňovanie inzerátov na internete. Podala si inzeráty na internete na preklad písomností z nemčiny, na ktoré sa jej zatiaľ nikto neohlásil. Odmena za preklad listín sa pohybuje okolo 3,- až 5,- eur za jednu stranu. Táto práca je pre ňu tiež problematická, pretože záujemcovia o preklad žiadajú vykonanie oficiálneho prekladu opatreného pečiatkou prekladateľa. Po rozvode manželstva účastníci BSM nemajú vyporiadané. Za jeho trvania nadobudli do BSM byt, ktorý sa nachádza v dražbe a osobné motorové vozidlo, ktoré užíva odporca. Navrhovateľka nepoprela, že fajčí. Mesačne vyfajčí asi 10 krabičiek cigariet a za jednu krabičku zaplatí 2,80 eur. Na cigarety mesačne spotrebuje 30,- eur. Finančné prostriedky na cigarety jej dávajú rodičia. Odporca v súčasnosti žije vo Zvolene. Pracuje v spoločnosti Pantheon Technologies s.r.o., pobočka Banská Bystrica, kde jeho priemerný čistý mesačný zárobok predstavuje sumu 1.460,56 eur. Žije v spoločnej domácnosti s priateľkou v nájomnom byte, v ktorom náklady na bývanie predstavujú sumu 340,- eur mesačne. Za prácou dochádza do Banskej Bystrice a cestovné náklady predstavujú sumu 80,- eur mesačne použitím osobného motorového vozidla. Telefónne poplatky platí v sume 18,- eur mesačne. Za motorové vozidlo platí zákonné poistenie v sume 77,37 eur ročne. Za výmenu pneumatík ročne platí sumu 36,- eur a náklady na STK predstavujú sumu 60,- eur jedenkrát za dva roky. Náklady na stravu vyčíslil sumou 200,- eur mesačne, výdavky na drogeriu sumou 20,- eur mesačne a ošatenie sumou 40,- eur mesačne. Lieči sa na dnu a na lieky v priemere mesačne dopláca sumu 5,- eur, v ktorej sú zahrnuté aj náklady na liečbu bežných ochorení, napr. chrípky. V období rokov 2010 -2012 podnikal ako SZČO v odbore výpočtová technika a software. Z podnikateľskej činnosti mu vznikli dlhy z dôvodu neplatenia odvodov do Sociálnej a zdravotnej poisťovne. Dlhy v Sociálnej poisťovni predstavoval približne 512,- eur, v zdravotnej poisťovni približne 1.000,- eur a daňové nedoplatky, ktoré mu z podnikania vznikli predstavujú okolo 3.400,- eur. Odvody a daň neplatil riadne z dôvodu, že zarobené finančné prostriedky spotreboval na vedenie domácnosti s navrhovateľkou počas trvania ich manželstva. Za trvania manželstva účastníkom vznikol nedoplatok na nákladoch na bývanie v sume 1.800,- eur a nedoplatok na hypotekárnom úvere poskytnutom SLSP, a.s., ktorý ku dňu 31.12.2014 predstavoval sumu 4.674,29 eur. Spoločné dlhy účastníkov z manželstva spláca odporca výlučne sám. Nepoprel, že za trvania manželstva rodičia navrhovateľky im poskytli pôžičku v sume 20.000,- eur, ktorú nespláca. Odporca nemá žiadne vyživovacie povinnosti. Okrem bytu a motorového vozidla, ktoré patria do BSM účastníkov, iný majetok nevlastní. Jeho priateľka je zamestnaná v Žiari nad Hronom a jej zárobok predstavuje okolo 500,- eur netto. Odporca nepoprel, že vo voľnom čase sa venuje horolezectvu, ale len počas letnej sezóny, ktoré nie je finančne náročné. Nevenuje sa vysokohorskému horolezectvu, ani zimnému horolezectvu. V súvislosti s touto záľubou navštívil Španielsko a Slovinsko. V máji 2015 prestal fajčiť. Z potvrdení ÚPSVaR Prievidza zo dňa 10.3.2015, zo dňa 17.9.2015 a zo dňa 21.9.2015 vyplynulo, že navrhovateľka je od 23.3.2010 vedená ako uchádzača o zamestnanie. Pri hľadaní vhodného zamestnania spolupracuje a nebolo jej ponúknuté žiadne pracovné miesto. Od 1.3.2015 poberá dávku v

hmotnej núdzi v sume 61,60 eur. Jej predchádzajúce evidencie na ÚPSVaR boli v období od 7.11.1997 do 28.11.1997 a od 14.11.2005 do 15.1.2008. Z rozhodnutia Sociálnej poisťovne, pobočka Prievidza zo dňa 18.3.2015 vyplynulo, že navrhovateľke nevznikol nárok na dávku v nezamestnanosti, pretože v posledných 4 rokoch pred zaradením do evidencie uchádzačov o zamestnanie nebola poistená v nezamestnanosti najmenej 3 roky. Z lekárskej správy MUDr. Moniky Cagáňovej, psychiatricky, zo dňa 9.11.2015 súd zistil, že navrhovateľka je liečená pre agorafóbiu s panickou poruchou, neurasteniu a anxiózne depresívnu poruchu. Jej psychické obtiaže sú chronického charakteru. Ku dňu 6.10.2015 lekárka zistila zlepšenie stavu navrhovateľky v zmysle záujmu o aktivizáciu a pracovné zaradenie. pretrváva u nej obava v prežívaní, v myslení. Zlepšenie jej zdravotného stavu je podľa lekárky krátkodobé, je možné očakávať aj zhoršenie stavu v nadväznosti na charakter pracovného zaradenia. Prognóza zvládania pracovného zaradenia je u nej zatiaľ neistá. Sú u nej prítomné riziká spojené s prácou určitého typu, ako je práca spojená s cestovaním v MHD, s exponovaním na miestach, kde je veľa ľudí, pri vybavovaní na úradoch. Jej zdravotný stav si vyžaduje naďalej psychiatrické sledovanie a liečbu. Z potvrdenia ÚPSVaR zo dňa 9.11.2015 bolo zistené, že navrhovateľke bol poskytnutý paušálny príspevok za aktivačnú činnosť formou dobrovoľníckej služby v mesiaci september 2015 v sume 189,09 eur a v mesiaci október 2015 v sume 108,05 eur. Vzhľadom k tomu, že poberá príspevok, bola jej pozastavená výplata dávok v hmotnej núdzi, pretože príspevok poberá vo výške životného minima. Dobrovoľnícku službu v organizácii JAZMÍN podľa potvrdenia ÚPSVaR bude navrhovateľka vykonávať od 2.9.2015 do 29.2.2016. Podľa vyjadrenia navrhovateľky sa jedná o jednorazovú službu, nie opakovanú a po uplynutí určenej doby príspevok za aktivačnú činnosť nebude poberať. Uvedené skutočnosti súd posúdil podľa § 72 ods.1, § 75 ods. 1 Zákona o rodine a dospel k právnomu záveru, že návrh navrhovateľky, ktorým sa voči odporcovi domáhala platenia príspevku na rozvedenú manželku, je dôvodný. Zo znenia ustanovenia § 72 možno vyvodit' nasledujúce hmotnoprávne podmienky, za ktorých možno priznať príspevok na výživu rozvedeného manžela: - manželstvo musí byť právoplatne rozvedené, - jeden z rozvedených manželov nie je schopný sám sa živiť, - schopnosti, možnosti a majetkové pomery druhého manžela umožňujú súdu príspevok priznať, - bývalí manželia sa nevedeli dohodnúť o poskytovaní príspevku, - súlad s dobrými mravmi /obligatórne prihladenie na príčiny rozvratu/. Vyživovacia povinnosť podľa zákona č. 417/2013 Z.z. o pomoci v hmotnej núdzi, v platnom znení, predchádza nároku na dávky v hmotnej núdzi a príspevky k dávke. Neschopnosť sám sa živiť znamená, že podľa konkrétnych okolností prípadu rozvedený manžel napríklad z dôvodu nepriaznivého zdravotného stavu, nedostatku pracovných príležitostí, straty kvalifikácie, starostlivosti o dieťa do troch rokov, starostlivosti o invalidné dieťa, neschopnosti vykonávať prácu na základe lekárskeho posudku dosahuje príjmy /z príslušných dávok, ako aj zo zamestnania, výnosy z majetku/, ktoré mu neumožňujú pokryť základné životné potreby, pokiaľ iný záver neodôvodňujú ani jeho celkové majetkové pomery. Schopnosti, možnosti a majetkové pomery povinného súd skúma v zmysle kritérií ustanovených v § 75. Označenie "príspevok na výživu" neznamená, že by sa mala uhrádzať len časť nákladov na primeranú výživu, ale ide o úhradu všetkých odôvodnených potrieb v bežnom chápaní pojmu výživné, a to v primeranom rozsahu. Manželstvo účastníkov bolo rozvedené rozsudkom tunajšieho súdu č.k. 10C/176/2014-11 zo dňa 15.1.2015, právoplatným dňa 7.2.2015. Podľa názoru súdu navrhovateľka vzhľadom na svoje osobné, sociálne a ekonomické pomery vyvolané výlučne zdravotnými obtiažami vo forme chronifikovanej agorafóbie nie je schopná sama sa živiť. Jej pracovné schopnosti limituje najmä zdravotný stav, čo vyplýva z lekárskej správy MUDr. Moniky Cagáňovej, psychiatricky, zo dňa 9.11.2015, ako aj objektívny nedostatok vhodných voľných pracovných miest s prihliadnutím na jej zdravotný stav. Nie je možné tvrdiť, že priznanie príspevku na rozvedeného manžela by bolo v rozpore s dobrými mravmi podľa § 75 ods. 2 Zákona o rodine, pretože odporca v priebehu konania nepreukázal také správanie navrhovateľky, prípadne negatívny postoj k práci, ktoré by bolo možné hodnotiť ako správanie v rozpore s dobrými mravmi. Súhlas navrhovateľky s rozvodom manželstva účastníkov je z tohto hľadiska irelevantný. Ani príčiny rozvratu vzťahov účastníkov, ktoré spôsobili rozvod ich manželstva neboli výlučne na strane navrhovateľky. Obaja účastníci sa podieľali na rozpade manželstva, navrhovateľka tým, že nebola v domácich prácach taká zodpovedná, ako si odporca predstavoval, nemala pravidelný mesačný príjem, ale zamestnaniu sa nevyhýbala a odporca neverou, ktorej sa dopustil za trvania spolužitia s navrhovateľkou. Rozvrat vzťahov medzi účastníkmi nespôsobila výlučne navrhovateľka svojím správaním, čo nebolo preukázané ani v rozvodovom konaní. Aktuálny príjem navrhovateľky predstavovali v období od marca 2015 dávky v hmotnej núdzi v sume 61,60 eur mesačne a od septembra 2015 príspevok za aktivačnú činnosť, ktorý v mesiaci september 2015 predstavoval sumu 189,09 eur a v mesiaci október 2015 sumu 108,05 eur. Maximálna výška príspevku je 198,09 eur a jeho výška sa odvíja od odpracovaných dní navrhovateľkou, takže do budúca nie je možné určiť jeho konkrétnu výšku. Poberanie príspevku je viazané na aktivačnú činnosť navrhovateľky, ktorú bude

vykonávať od 2.9.2015 do 29.2.2016. Nezamestnanosť navrhovateľky súd považoval za objektívnu, preukázanú potvrdeniami ÚPSVaR Prievidza zo dňa 10.3.2015, zo dňa 17.9.2015 a zo dňa 21.9.2015, z obsahu ktorých bolo zistené, že navrhovateľka je od 23.3.2010 doposiaľ vedená ako uchádzačka o zamestnanie. Pri hľadaní vhodného zamestnania spolupracuje a nebolo jej ponúknuté žiadne pracovné miesto. Jej predchádzajúce evidencie na ÚPSVaR boli v období od 7.11.1997 do 28.11.1997 a od 14.11.2005 do 15.1.2008. Odporca nepreukázal, že navrhovateľka sa úmyselne vyhýba práci. Za daného stavu súd považoval za primeraný príspevok na rozvedeného manžela v sume 200,- eur mesačne v období od 18.5.2015, t.j. od podania návrhu, do 31.8.2015, kedy jediným zdrojom príjmu navrhovateľky boli dávky v hmotnej núdzi v sume 61,60 eur mesačne. Od 1.9.2015 za primeraný príspevok považoval sumu 150,- eur mesačne z dôvodu, že navrhovateľke je od septembra 2015 vyplácaný príspevok za aktivačnú činnosť, ktorý v mesiaci september 2015 predstavoval sumu 189,09 eur a v mesiaci október 2015 sumu 108,05 eur. Výška príspevku zodpovedá potrebám navrhovateľky na primeranú výživu a možnostiam, schopnostiam a zárobkovým pomerom odporcu, ktorý pracuje v spoločnosti Pantheon Technologies s.r.o., pobočka Banská Bystrica, kde jeho priemerný čistý mesačný zárobok predstavuje sumu 1.460,56 eur. Po zohľadnení výdavkov odporcu na bývanie, cestovanie do zamestnania a bežných nákladov na stravu, ošatenie, platenie liekov je podľa názoru súdu v jeho možnostiach podieľať sa na výžive navrhovateľky príspevkom v určenej výške. Z uplatnených výdavkov súd odporcovi nezohľadnil dlhy, ktoré mu vznikli neplatením odvodov do poisťovních fondov počas výkonu jeho živnosti, ktoré si spôsobil vlastným konaním a spoločné dlhy účastníkov vzniknuté za trvania ich manželstva, na platení ktorých sú povinní podieľať sa obaja a sú predmetom vyporiadania ich BSM po rozvoze manželstva. Súd prihliadol aj na skutočnosť, že odporca nemá žiadne vyživovacie povinnosti. Príspevok na výživu rozvedeného manžela bol navrhovateľke priznaný podania návrhu na súd, od 18.5.2015. Zročný príspevok v sume 1.140,30 eur za obdobie od 18.5.2015 do 12.11.2015 /od 18.5.2015 do 31.8.2015 predstavuje sumu 690,30 eur - 14 dní mesiac máj 2015 po 6,45 eur plus 3 mesiace jún, júl, august 2015 krát 200,- eur, za mesiace september, október, november 2015 trikrát po 150,- eur/ súd povolil odporcovi splácať mesačných splátokach po 50,- eur, v súlade s § 160 ods. 1 O.s.p. Výška splátok zodpovedá spotrebnému charakteru príspevku a finančným pomerom odporcu. Pokiaľ sa navrhovateľka domáhala určenia príspevku na rozvedeného manžela vo vyššej výške než jej bol priznaný, bol v prevyšujúcej časti jej návrh ako nedôvodný zamietnutý. Rozhodnutie o trovách konania súd odôvodnil podľa § 142 ods. 2 O.s.p. s poukazom na čiastočný úspech navrhovateľky v konaní. Odporcovi priznané neboli, pretože vo veci nebol úspešný.

Proti tomuto rozsudku podal včas odvolanie odporca. Poukázal na ustanovenie § 82 ods. 1 a 2 zákona o rodine. V zmysle tohto ustanovenia mal bývalý manžel právo na príspevok na primeranú výživu, teda na pokrytie časti niektorých opodstatnených výdavkov. Základnou podmienkou na priznanie takéhoto príspevku je nedostatočná schopnosť rozvedeného manžela, sám sa živiť a z toho vyplývajúca odkázanosť na pomoc bývalého manžela. Neschopnosť sám sa živiť znamená, že rozvedený manžel, napríklad z dôvodu nepriaznivého zdravotného stavu, nedostatku pracovných príležitostí, straty kvalifikácie, starostlivosti o dieťa, dosahuje príjmy, ktoré mu neumožňujú pokryť základné životné potreby. Podľa odporcu v danom prípade hmotnoprávne podmienky v zmysle ustanovenia § 72 zákona o rodine na priznanie príspevku na výživu rozvedeného manžela navrhovateľke splnené neboli. V prvom rade bolo potrebné dôsledne zisťovať, či priznanie príspevku, o ktorý žiadala navrhovateľka, nie je v rozpore s dobrými mravmi. Súd musí pri rozhodovaní o návrhu na určenie príspevku prihliadnuť aj na príčiny, ktoré viedli k rozvratu vzťahov medzi manželmi. V prípade účastníkov tohto konania, boli dôvodom podania návrhu na rozvod manželstva nezhody a konflikty manželov z toho dôvodu, že navrhovateľka už počas manželstva dlhodobo nepracovala a navštevovala reštauračné zariadenia. Príčinou rozpadu manželstva účastníkov bola skutočnosť, že napriek tomu, že navrhovateľka na to mala čas, keďže bola nezamestnaná, sa riadne nestarala o domácnosť. Uvedené navrhovateľka v rozvodovom konaní nenamietala. Sama skutočnosť, že odporca nadviazal počas manželstva známosť s inou ženou, nebola príčinou rozvratu vzťahov medzi manželmi, keď odporca túto známosť nadviazal až v čase, keď vzťahy medzi manželmi už boli rozvrátené a tak narušené, že nebolo možné očakávať obnovenie manželského spolužitia. Odporca je teda toho názoru, že na tieto skutočnosti bolo treba pri rozhodovaní o návrhu navrhovateľky prihliadnuť a aj v prípade, že by príčiny rozvratu vzťahov medzi manželmi neboli výlučne na strane navrhovateľky, bolo by podľa neho v rozpore s dobrými mravmi priznanie príspevku na výživu navrhovateľke, pretože navrhovateľka sa svojím správaním minimálne na rozvrátení vzťahov podieľala. Ďalej odporca uviedol, že podľa vykonaného dokazovania má navrhovateľka príjem vo forme dávok v hmotnej núdzi a neskôr mala príjem aj za aktivačnú činnosť a z týchto skutočností podľa neho vyplýva že navrhovateľka je schopná sama sa živiť a príjmy, ktoré takto dosiahla

a môže dosiahnuť jej umožňujú pokryť jej základné životné potreby. Spochybnil závery súdu prvého stupňa, že navrhovateľka je neschopná vykonávať prácu v dôsledku nepriaznivého zdravotného stavu. Na takéto závery súdu nebolo vykonané dostatočné dokazovanie a v tejto súvislosti odporca poukázal na vyjadrenie MUDr. Moniky Cagaňovej, ktorá v lekárskej správe konštatuje, že ku dňu 6.10.2015 zistila zlepšenie stavu navrhovateľky v zmysle záujmu o aktivizáciu a pracovné zaradenie. V čase rozhodovania súdu tak mala navrhovateľka zlepšený zdravotný stav s predpokladom jej zamestnania. Aj sama skutočnosť, že navrhovateľka sa podieľala na aktívnych prácach preukazuje jej schopnosť pracovať a zvládať pracovné zaradenie. V konaní tiež nebol preukázaný objektívny nedostatok vhodných pracovných miest vzhľadom na zdravotný stav navrhovateľky, na ktorý nedostatok sa súd prvého stupňa v odôvodnení svojho rozhodnutia odvoláva. Žiadny dôkaz v tomto smere vykonaný nebol. Podľa odporcu už skutočnosť, že navrhovateľka je dlhodobo, od marca roku 2010, nezamestnaná a za takúto dlhú dobu si nenašla vhodné zamestnanie, odôvodňuje záver, že navrhovateľka sa o nájdenie vhodného zamestnania ani neusiluje. Ak navrhovateľka poukazuje na svoj nepriaznivý zdravotný stav, ktorý limituje jej pracovné schopnosti, odporca poukázal na to, že nepožiadala o priznanie invalidného dôchodku. V konaní bolo rovnako podľa odporcu preukázané, že navrhovateľka nemá problém chodiť na otvorené priestranstvá, kde je veľa ľudí, nakoľko z mailovej komunikácie, ktorá bola súdu predložená vyplynulo, že bola v lete na kúpalisku. Odporca ďalej vo svojom odvolaní poukázal na to, že podmienkou rozhodnutia súdu o príspevku na výživu rozvedeného manžela je skutočnosť, že bývalí manželia sa na tomto príspevku nedohodli. V zmysle § 72 ods. 1 zákona o rodine určí súd rozsah príspevku na návrh niektorého z rozvedených manželov až vtedy, keď sa rozvedení manželia nedokážu na príspevku dohodnúť. Ide o zákonnú podmienku pre konanie a rozhodnutie o návrhu na určenie príspevku. V predmetnej právnej veci medzi účastníkmi k pokusu o dohodu nedošlo a preto považuje odporca podaný návrh navrhovateľky za predčasný. Nakoniec odporca poukázal na to, že pre určenie príspevku sú rozhodujúce aj majetkové schopnosti, možnosti a pomery povinného bývalého manžela, teda v tomto prípade jeho osoby. Podľa odporcu výška jeho príjmu a výška výdavkov, ktoré mesačne musí vynakladať, neumožňujú, aby navrhovateľke príspevkom na výživu prispieval. Súd prvého stupňa nesprávne nezohľadnil ani dlhy, ktoré vznikli za trvania manželstva a o ktoré sa pričínila svojim správaním aj samotná navrhovateľka. Tieto dlhy je nútený uhrádzať odporca aj za navrhovateľku. Tiež bolo potrebné zohľadniť dlhy, ktoré vznikli neplatením do poisťovních fondov, nakoľko aj tieto sú podľa odporcu spoločnými dlhmi, ktoré vznikli za trvania manželstva a boli spôsobené aj pričínením navrhovateľky, nakoľko táto nepracovala a odporca bol jediným žiteľom rodiny. Odporca na základe týchto skutočností navrhol aby odvolací súd napadnutý rozsudok súdu prvého stupňa zmenil tak, že návrh navrhovateľky v celom rozsahu zamietne, alternatívne, aby ho zrušil a vec vrátil súdu prvého stupňa na ďalšie konanie.

Navrhovateľka sa k odvolaniu odporcu písomne vyjadrila v tom zmysle, že návrh bol podaný dôvodne, súd prvého stupňa správne právne posúdil prejednávajúcu vec, správne aplikoval príslušné zákonné ustanovenia, vo veci vykonal dostatočné dokazovanie, na základe ktorého dospel k správnym skutkovým zisteniam a vo veci správne rozhodol, pričom sa vypořiadal vo svojom rozhodnutí aj s námietkami odporcu, ktoré vyslovil v priebehu konania. Pokiaľ ide o príčiny rozvratu vzťahov medzi bývalými manželmi, poukázala na tú skutočnosť, že odporca sa dopustil počas trvania manželstva nevery a návrh na rozvod podal odporca v čase, keď navrhovateľka predchádzala ťažkým obdobím - diagnostikovaním onkologického ochorenia. Súd sa preto správne s príčinami rozvratu manželstva účastníkov vysporiadal tak, že na rozpade manželstva sa podieľali obaja účastníci konania. Pokiaľ ide o odporcom namietanú neschopnosť navrhovateľky samostatne sa živiť, navrhovateľka poukázala na to, že relevancia takéhoto záveru súdu prvého stupňa bola preukázaná vyjadreniami jej ošetrojúcej lekárky z odboru psychiatria a ak mal odporca o tomto dôkaznom prostriedku pochybnosti, mohol navrhnúť doplnenie dokazovania znaleckým posudkom, čo však po poučení podľa § 120 ods. 4 O.s.p. neurobil. S ďalšími námietkami, ktoré odporca vyslovil vo svojom odvolaní sa súd prvého stupňa vysporiadal v odôvodnení napadnutého rozsudku dostatočne. Nakoniec navrhovateľka uviedla, že schopnosti, zárobkové a majetkové pomery odporcu tomuto umožňujú prispievať na výživu navrhovateľky a poprela absenciu splnenia zákonnej podmienky priznania príspevku súdom, že medzi účastníkmi konania nedošlo k pokusu dohodnúť sa na príspevku. Navrhla, preto aby súd odvolací napadnutý rozsudok súdu prvého stupňa v celom rozsahu potvrdil.

Krajský súd ako súd odvolací preskúmal rozsudok súdu prvého stupňa podľa § 212 ods. 2 písm. a) O.s.p., bez nariadenia odvolacieho pojednávania podľa § 214 ods. 2 O.s.p. a zistil, že odvolanie odporcu je dôvodné a napadnutý rozsudok súdu prvého stupňa je potrebné podľa § 221 ods. 1 písm. h) O.s.p. zrušiť a vec vrátiť súdu prvého stupňa podľa § 221 ods. 2 O.s.p. na ďalšie konanie z týchto dôvodov:

Podľa § 72 ods. 1 Zákona o rodine, rozvedený manžel, ktorý nie je schopný sám sa živiť, môže žiadať od bývalého manžela, aby mu prispieval na primeranú výživu podľa svojich schopností, možností a majetkových pomerov.

Podľa § 72 ods. 2 Zákona o rodine, ak sa bývalí manželia nedohodnú, určí rozsah príspevku na výživu na návrh niektorého z nich súd. Prihliadne pritom aj na príčiny, ktoré viedli k rozvratu vzťahov medzi manželmi.

Ako správne uviedol vo svojom rozhodnutí súd prvého stupňa, z citovaných ustanovení Zákona o rodine možno vyvodíť nasledujúce hmotnoprávne podmienky, za ktorých možno priznať príspevok na výživu rozvedeného manžela: manželstvo musí byť právoplatne rozvedené, jeden z rozvedených manželov nie je schopný sám sa živiť, schopnosti, možnosti a majetkové pomery druhého manžela umožňujú súdu príspevok priznať, bývalí manželia sa nevedeli dohodnúť o poskytovaní príspevku a nakoniec priznanie príspevku nie je v rozpore s dobrými mravmi /obligatórne súd prihliadnutie na príčiny rozvratu vzťahov medzi manželmi, ktoré viedli k rozvodu manželstva/.

Súd prvého stupňa mal po posúdení výsledkov vykonaného dokazovania za to, že všetky uvedené zákonné podmienky sú splnené a preto určil odporcovi povinnosť prispievať na výživu navrhovateľky, jeho bývalej manželky a to v rozsahu zodpovedajúcom podľa súdu prvého stupňa potrebám navrhovateľky na primeranú výživu a zisteným možnostiam, schopnostiam a zárobkovým pomerom odporcu.

Odvolací súd je toho názoru, že v danej veci nebolo nateraz preukázané splnenie všetkých zákonných podmienok pre priznanie príspevku na výživu rozvedeného manžela navrhovateľke. Konkrétne ide o preukázanie neschopnosti navrhovateľky ako rozvedenej manželky samostatne sa živiť. Oprávneným, pre priznanie príspevku na výživu podľa vyššie citovaného zákonného ustanovenia je bývalý manžel, ktorý nie je schopný sám sa živiť. Táto neschopnosť môže vyplývať zo subjektívnych, alebo objektívnych skutočností, na strane oprávneného. Medzi subjektívne, patrí zlý zdravotný stav, strata zamestnania, ako aj minimálny príjem, z dôvodu výkonu osobnej starostlivosti o maloleté deti, prípadne aj zvýšená chorobnosť maloletých detí, ktoré sú v osobnej starostlivosti bývalého manžela, v dôsledku ktorých skutočností, je jeho schopnosť zabezpečiť si primeraný príjem na zabezpečenie svojich odôvodnených potrieb, výrazne znížená a sťažená.

Súd prvého stupňa k záveru o splnení tejto podmienky na strane navrhovateľky dospel na základe toho, že pracovné schopnosti navrhovateľky limituje jej zdravotný stav, čo vyplýva z lekárskej správy MUDr. Moniky Cagáňovej, psychiatričky, zo dňa 9.11.2015, ako aj objektívny nedostatok vhodných voľných pracovných miest s prihliadnutím na jej zdravotný stav. Podľa odvolacieho súdu však doposiaľ vykonané dokazovanie pre takéto závery dostatočnú oporu nepredstavuje.

MUDr. Monika Cagáňová, ošetrojúca lekárka navrhovateľky, vo svojej lekárskej správe zo dňa 09.11.2015 /č.l. 64 spisu/ uviedla, že navrhovateľka trpí chronickými psychickými potiažami - agorafóbiou s panickou poruchou, neurasteniou a anxiózne depresívnou poruchou. Poukázala na zlepšenie stavu u navrhovateľky v zmysle aktivizácie a pracovného zaradenia s tým, že prognóza zvládnutia pracovného zaradenia je zatiaľ neistá.

Z uvedenej správy ani z iných v konaní vykonaných dôkazov však nevyplývajú skutočnosti potrebné pre posúdenie, do akej miery je schopnosť navrhovateľky samostatne sa živiť obmedzená a či jej toto prípadné obmedzenie skutočne znemožňuje pracovné zaradenie a zabezpečenie si primeraného príjmu na uspokojovanie jej odôvodnených potrieb. Tento nedostatok v zistených skutočnostiach vyznieva výraznejšie pri ďalšej skutočnosti, ktorá bola vykonaným dokazovaním zistená, a to, že navrhovateľka napriek svojim zdravotným ťažkostiam pracuje, resp. pracovala pri aktívnych prácach. Okrem toho sa navrhovateľka v konaní sama vyjadrila a aj preukázala, že si zamestnanie aktívne hľadá. Sama tiež uviedla, že by zvládala cestu vlakom. Tiež je zrejmé, že navrhovateľka sa musí ako evidovaná nezamestnaná „hlásiť“ na príslušnom úrade práce /v zmysle § 34 ods. 6 zákona č. 5/2004 Z.z. o službách zamestnanosti a o zmene a doplnení niektorých zákonov je uchádzač o zamestnanie povinný aktívne si hľadať zamestnanie a aktívne hľadanie zamestnania osobne preukazovať úradu v termíne a na mieste určenom úradom - a ÚPSVR Prievidza potvrdil, že pri hľadaní vhodného zamestnania

s ním navrhovateľka spolupracuje - č.l. 27 spisu/ a v predmetnej právnej veci sa dvakrát zúčastnila pojednávania pred súdom prvého stupňa v mieste odlišnom od miesta jej bydliska. Uvedené skutočnosti súd prvého stupňa pri svojich úvahách o neschopnosti navrhovateľky samostatne sa živiť nevzal do úvahy.

Dôsledné zistenie a posúdenie obmedzení navrhovateľky vyplývajúcich z jej zdravotného stavu je následne podkladom pre hodnotenie otázky objektívneho nedostatku pre navrhovateľku vhodných pracovných miest. Súd prvého stupňa sa pri svojom rozhodovaní uspokojil so správou ÚPSVR Prievidza, z ktorej vyplynulo, že navrhovateľke počas doby jej evidencie ako nezamestnanej nebolo ponúknuté žiadne pracovné miesto. Z tohto potom vyvodil záver o objektívnom nedostatku vhodných pracovných miest pre navrhovateľku. Uvedený dôkaz však pre takýto záver nepostačuje. Konajúci súd musí mať v prvom rade poznatok o skutočných obmedzeniach pre pracovné zaradenie, ktoré navrhovateľke vyplývajú z jej zdravotného stavu. Až s takýmto poznatkom, a s ohľadom na ďalšie relevantné skutočnosti /vzdelanie, prax, vek a podobne/, môže posudzovať otázku existencie vhodných pracovných miest pre navrhovateľku.

Závery súdu prvého stupňa o nemožnosti navrhovateľky samostatne sa živiť a o objektívnom nedostatku vhodných voľných pracovných miest s prihliadnutím na zdravotný stav navrhovateľky sú tak podľa odvolacieho súdu predčasné, nemajú oporu vo vykonanom dokazovaní a vyplývajú z nesprávneho právneho posúdenia skutočností, ktoré už z vykonaného dokazovania vyplynuli.

Na druhej strane nemožno odvolaniu odporcu prisvedčiť v tom, že súd prvého stupňa nesprávne posúdil prípadný rozpor priznania príspevku na výživu rozvedenej manželky navrhovateľke s dobrými mravmi s ohľadom na príčiny rozvratu vzťahu medzi účastníkmi ako manželmi. Z rozhodnutia súdu o rozvoze manželstva účastníkov ani z iného v konaní vykonaného dôkazu nevyplýva, že by príčiny rozvratu manželstva účastníkov, ktoré viedli k rozvodu ich manželstva spočívali výlučne na strane navrhovateľky. Čiastočné pričinenie sa navrhovateľky na rozvrate vzťahov účastníkov ako manželov potom nemôže byť dôvodom na odopretie priznania príspevku na výživu rozvedenej manželky pre rozpor s dobrými mravmi.

Rovnako tak aj odporcom v odvolaní namietané posúdenie dlhov odporcu zo strany súdu prvého stupňa bolo podľa odvolacieho súdu správne. Dlhý odporcu a ich splácanie sú z hľadiska posúdenia schopností a možností odporcu prispievať navrhovateľke ako rozvedenej manželke na jej výživu bez právneho významu. Výživné je pohľadávkou prednostnou a neprimerané úverové zaťaženie, nemôže ísť na ťarchu osoby oprávnenej z vyživovacej povinnosti. Navyiac sám odporca tvrdí, že úvery, ktoré spláca vznikli za trvania manželstva s navrhovateľkou a sú spoločnými dlhmi účastníkov. Ak je to pravda, tak tieto dlhy budú vyporiadané pri celkovom vyporiadaní bezpodielového spoluvlastníctva manželov tak, že sa pri vyporiadaní zohľadní to, čo odporca z vlastných prostriedkov zaplatil na tieto spoločné dlhy účastníkov. Niet však žiadneho relevantného právneho dôvodu, prečo by tieto dlhy mali byť zohľadnené pri rozhodovaní o príspevku na výživu rozvedenej manželky. Pri hodnotení osobnej, majetkovej a finančnej situácie povinnej osoby sa neprihliada na náklady, ktoré nie je nevyhnutné vynaložiť, pokiaľ predmetom konania je rozhodovanie o nároku, ktorý je prednostnou pohľadávkou, ktorou výživné nepochybné je.

Nakoniec odvolací súd uvádza, že odporca sa mýli aj pokiaľ ide o splnenie podmienky pre priznanie príspevku na výživu rozvedenej manželky - nemožnosť dohody o tomto príspevku medzi bývalými manželmi. Aj keď v konaní nebolo preukázané, že by sa navrhovateľka s odporcom pokúsila na príspevku dohodnúť pred podaním svojho návrhu na súd, z priebehu konania v tejto právnej veci je zrejmé, že odporca dohodu, podľa ktorej by navrhovateľke príspevok na výživu poskytoval, odmieta a že účastníci sa teda na príspevku sami dohodnúť nedokážu. Za toho stavu je namieste, aby o príspevku na výživu rozhodol súd a trvanie na pokuse účastníkov dohodnúť sa na príspevku mimo súdneho konania, resp. ešte pred jeho začatím by bolo formalistickou aplikáciou práva, v rozpore s racionálnym a spravodlivým usporiadaním vzťahov medzi účastníkmi.

Z vyššie uvedených dôvodov preto odvolací súd napadnutý rozsudok súdu prvého stupňa podľa § 221 ods. 1 písm. h) O.s.p. zrušil a vec vrátil súdu prvého stupňa podľa § 221 ods. 2 O.s.p. na ďalšie konanie. V ňom súd prvého stupňa doplní dokazovanie na posúdenie schopnosti navrhovateľky sám sa živiť i na stav voľných pracovných miest vhodných s ohľadom na zdravotný stav navrhovateľky a z neho vyplývajúce obmedzenia, na jej vek, vzdelanie, prax a iné relevantné skutočnosti. Následne súd

prvého stupňa výsledky už vykonaného i doplneného dokazovania opätovne posúdi po právnej stránke z hľadiska splnenia zákonných podmienok na priznanie príspevku na výživu rozvedeného manžela navrhovateľke a opätovne vo veci rozhodne.

V novom rozhodnutí súd prvého stupňa rozhodne aj o náhrade trov odvolacieho konania /§ 224 ods. 3 O.s.p./.

**Poučenie:**

P o u č e n i e :     P r o t i t o m u t o r o z s u d k u o d v o l a n i e   n i e   j e   p r í p u s t n é .